

ชื่อเรื่อง การใช้ระบบสารสนเทศในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ผู้วิจัย นายเกริกศักดิ์ บุญญานุกอง นายสุรีย บุญญานุกอง นายเศกสิน ศรีวัฒนากุลกิจ
และ นายวิจักขณ์ ศรีสังจะเลิศวาจา

การติดตามผลการดำเนินงานและการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศไทย ได้พบปัญหาคล้าย ๆ กัน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ไม่มีข้อมูลและระบบสารสนเทศที่ดีพอที่จะทำความเข้าใจสถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์และวางแผนการพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการจึงได้ศึกษาเพื่อที่จะหาแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เกิดประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการใช้ระบบสารสนเทศในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล และศึกษาหาความต้องการใช้สารสนเทศขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อที่จะดำเนินงานพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาตำบล

การศึกษานี้เป็นการปฏิบัติการในลักษณะ “ on the job training ” โดยคณบดีวิจัยได้ดำเนินงานร่วมกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านสารสนเทศและด้านการวางแผนพัฒนาตำบลไปพร้อม ๆ กัน และทำให้ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น เป็นระบบสารสนเทศที่สามารถตอบสนองความต้องการใช้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างแท้จริง

ผลการศึกษาของโครงการพบว่า ปัญหาสำคัญในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล คือ ข้อมูลหรือสารสนเทศที่มีในฐานข้อมูลต่าง ๆ มักจะไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ รายละเอียดของสารสนเทศไม่สามารถตอบสนองความต้องการใช้ได้อย่างเหมาะสม ต้องใช้เวลามากในการสืบค้นและเข้าถึงได้ยาก ไม่มีข้อมูลในระดับลึกที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาในปัจจุบันและแสดงแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สำหรับศักยภาพและความพร้อมในการใช้ระบบสารสนเทศพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ มีความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบสื่อสาร แต่ยังไม่มีความพร้อมด้านสารสนเทศ และบุคลากรส่วนราชการสารสนเทศที่องค์การบริหารส่วนตำบลระบุว่า มีความต้องการใช้ พบว่า เป็นสารสนเทศที่จะต้องทำการจัดเก็บเพิ่มเติมและต้องมีกระบวนการประมวลผลเบื้องต้นก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารสนเทศที่เป็นพรรณานี้ชีวิต

เพื่อให้ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น เป็นระบบที่สามารถทำงานได้บนพื้นฐานของศักยภาพและความพร้อมด้านบุคลากร เครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งมีอยู่ การออกแบบระบบสารสนเทศของโครงการ จึงเลือกใช้เทคนิควิธีการนำเข้าข้อมูล การประมวลผลข้อมูล และการแสดงผลข้อมูล ที่ไม่ยุ่งยากและซับซ้อน เป็นวิธีที่บุคลากรส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความคุ้นเคย

สำหรับแนวทางการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาตำบลที่มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน โครงการได้เสนอแนะ ดังนี้

1. จัดตั้งองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านสารสนเทศ ประกอบด้วย บุคลากรฝ่ายข้าราชการประจำ ประชาคม และนักการเมือง
2. สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการมี การใช้ และการพัฒนาระบบสารสนเทศให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายการเมืองและการบริหาร ซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนงานพัฒนาระบบสารสนเทศ และฝ่ายปฏิบัติ ซึ่งทำหน้าที่พัฒนา ดูแล และบำรุงรักษาระบบสารสนเทศ
3. สร้างศักยภาพและความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี
4. เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศแก่ชุมชนและสังคม เพื่อให้มีจำนวนผู้ใช้และผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการใช้สารสนเทศมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความต้องการสารสนเทศใหม่เพิ่มขึ้น และเกิดการปรับปรุงเนื้อหาสารสนเทศที่มีอยู่ในระบบให้มีความทันสมัย